

Слід на воді

КУПИТИ

Пів року тривають розшуки зниклого безвісти відомого письменника Андріяна Чумака. Група зацікавлених осіб залучає до розшуку колишнього кримінального експерта, створивши для цього приватну детективну агенцію. Та кожний прорив у розслідуванні виявляється «булькою», усі нові версії розчиняються, наче сліди на воді, а новоявлений детектив щодалі більше розуміє: він найнятий на роль цапа-відбувайла, адже на зникненні скандального письменника зав'язано надто багато проблем... Утім, герої Олексія Волкова завжди б'ються до кінця, тому й Анатолій Рибак, списаний свого часу системою як відпрацьований матеріал, готовий іти напролом, жертвувати всім у намаганні будь-що досягти мети. Ця книжка – нове видання відомого детективу Олексія Волкова. Окрім багатьох романів, якими зачитуються шанувальники цього жанру, в активі автора перемоги у найпрестижніших літературних конкурсах різних років, зокрема — головний приз «Гранд-Коронації слова» 2021 року за роман «Відкинуті Богом».

ОЛЕКСІЙ
ВОЛКОВ

СЛІД НА ВОДІ

ДЕТЕКТИВНА

АГЕНЦІЯ ВО

ДЕТЕКТИВНА АГЕНЦІЯ ВО

Олексій Волков

СЛІД НА ВОДІ

Роман

 [®] ТЕРНОПІЛЬ
БОГДАН

Серію «Детективна агенція ВО» засновано 2016 року

Пів року тривають розшуки зниклого безвісти відомого письменника Андріяна Чумака. Група зацікавлених осіб залучає до розшуку колишнього кримінального експерта, створивши для цього приватну детективну агенцію. Та кожний прорив у розслідуванні виявляється «булькою», усі нові версії розчиняються, наче сліди на воді, а новоявлений детектив щодалі більше розуміє: він найнятий на роль цапа-відбувайла, адже на зникненні скандального письменника зав'язано надто багато проблем... Утім, герої Олексія Волкова завжди б'ються до кінця, тому й Анатолій Рибак, списаний свого часу системою як відпрацьований матеріал, готовий іти напролом, жертвувати всім у намаганні будь-що досягти мети.

Ця книжка – нове видання відомого детективу Олексія Волкова. Окрім багатьох романів, якими зачитуються шанувальники цього жанру, в активі автора перемоги у найпрестижніших літературних конкурсах різних років, зокрема — головний приз «Гранд-Коронації слова» 2021 року за роман «Відкинуті Богом».

Охороняється законом про авторське право.

*Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.*

«Навчальна книга — Богдан», просп. С. Бандери, 34а,
м. Тернопіль, Україна, 46002.

«Навчальна книга — Богдан», а/с 529, м. Тернопіль, Україна, 46008.

У випадку побажань та претензій звертатися: т/ф (0352) 520 607 office@bohdan-books.com

Інтернет-магазин «НК Богдан»: www.bohdan-books.com mail@bohdan-books.com

т. (0352) 519 797, (067) 350 1870, (066) 727 1762

Електронні книги: www.bohdan-digital.com

Гуртові продажі: т/ф (0352) 430 046, (050) 338 4520

м. Київ, просп. Гагаріна, 27: т/ф (044) 296 8956; (095) 808 3279, nk-bogdan@ukr.net

Інтернет-магазин «Дім книги»: dk-books.com

т. (067) 350 1467; (099) 434 9947

I

Коли тихо сидиш у човні, поверхня озера або річки — немов екран. Дивився б і дивився, адже на ній відбувається стільки цікавого. Ось розійшлися ледь помітні кола — це під низом промайнули швидкі сріблясті верховодки. Важко булькнуло в очереті — кола великі, аж човен хитнувся. Це короп висловив задоволення тихим прохолодним ранком. А посередині плесо змережили слабкі брижики — отже, потягнув перший після ночі легенький вітерець, якого ще не відчують ані руки, ані обличчя.

Поверхня води розповідає про все. І порівняти її можна саме з екраном, а не, припустімо, з книгою. Книгу візьмеш завтра, позавтра і перечитаєш удруге. Цього вже не побачиш ніколи. Воно промайне — і «з кінцями». Сліди на воді зникають швидко. Мить — і вони вже канули, для всіх і назавжди.

Саме такі думки навідалися до мене того ранку. Воно й не дивно, бо клювання було млявим, а поверхня плеса відображала різноманітні сліди тих, хто перебував так близько. Ось у куширях шубовснула щука, яка вочевидь таки підстерегла здобич. Залишаючи «стрілку» на чистому плесі, пропливла під водою ондатра.

Телефон почав дзижчати у кишені неприємно і нав'язливо, наче комар над вухом. Кому ж, цікаво, я міг отак нагально знадобитися о сьомій ранку? Адже часи, коли це траплялося регулярно, вже минули. Думка, що, можливо, щось удома сталося, неприємно вколола, коли вишпортував телефон. Ну ось, не з дому.

Хто-хто?!

І чому це раптом, він згадав про мене о такій годині? Може, також у човні сидить і йому не клює?

— Слухаю вас, Андрійовичу! Радий чути.

— Ну як, ловиться? — замість привітання запитав мій колишній начальник.

— Як вам сказати... Буває й краще, але добре, що так.

— Значить, слухай, дороженький. А ти таки на риболовлі? Хмм... Заздрю. Я б тебе просив скластися та під'їхати до мене. Тут, в одне

таке місце. Ресторан «Дністер», сподіваюся, знаєш? Є одне питання, в якому, гадаю, і ти будеш зацікавлений. Повір, воно варте, аби не зловити сьогодні зайвих двох карасів.

— Н-нормально... — я тер лоба, осмислюючи несподіванку. — А що таке? Натякніть хоча б!

— Ну, одне слово... є люди, зацікавлені у твоїх послугах. Навіть дуже, я б сказав, зацікавлені.

— Так я ж... наче зовсім... Узагалі не при справах...

— Ти приїзди, — багатозначність його інтонацій різонула по вухах.

Коли такі події звалюються на голову, їй-богу не знаєш, як поводитись. Я тримав у руці вудку, вагаючись, що відповісти. На поверхні розпливлися нові кола.

— Що, так терміново? Просто зараз усе кидати і вибиратися? Вже?

— Ну... неординарні питання виникли... Як бажаєш, звісно. Я б казав — уже.

Створювати зайву і навіть непотрібну інтригу завжди було у стилі того, хто телефонував. Така манера поведінки. А втім...

— Ну так... А може, у вас особисто щось сталося? Чому о такій годині? Та я так розклався фундаментально...

— Давай-давай, — підштовхнув Андрійович.

II

Був я, що називається, не у захваті від такого повороту. Згорнути щойно розпочату капітальну риболовлю, розраховану на увесь день! З іншого боку, якась інтрига і згадка про можливу роботу збуджували інтерес. Усе це, напевно, було написано на моєму обличчі, коли я простягав руку Андрійовичу, який чатував на сходах готелю «Дністер», у котрому бар працював цілодобово. Нічого не пояснюючи, він завів мене до окремої кабінки у залі. За столом уже сиділи п'ятеро. Символічні закуски, дорогий коньяк. Та, судячи з кількості налитого у пляшці й чарках, його розкоркували лише для годиться.

— Ну ось, — почав мій колишній шеф, — так би мовити, той, про кого я говорив. Анатолій Рибак, свого часу кращий фахівець у моїй службі.

— Шкода, раніше не чув од вас подібних оцінок, — пошкодував я. — От би зрадів. А то все як не «на ковьор», то «на горіхи».

Загальна посмішка присутніх свідчила, що жарт сподобався.

— Ну, — розвів руками Андрійович, — так воно завжди. Починаємо цінувати лише тоді, коли втрачаємо. Толю, присідай. Ти з риболовлі, голодний. Давай, я тобі «капну», а тоді вже говоритимемо.

— Краще навпаки, — заперечив я. — Про справи, а потім уже «капнемо».

— Як скажеш, — він усе-таки хлюпнув мені коньяку і продовжив: — Познайомлю тебе. Кушнір Іван Семенович, голова Асоціації письменників України — якщо ти раптом не в курсі — організації значно потужнішої та з більшою у суспільстві вагою, ніж, скажімо, Національна спілка письменників. Усі найкрутіші сучасні письменники тепер в Асоціації.

Високий чоловік із зачесаним дозаду сивуватим волоссям, привставши, подав мені руку.

— Камінський Євген, генеральний директор телеканалу НТІ.

Молодий іще, але повний та лисуватий, він був одягнутий дорого і модно. Втім, його посмішка мені сподобалася. Наступний почав простягати мені руку ще до того, як Андрійович продовжив говорити.

— Савелій Антонюк. Хоча, відрекомендовувати його, гадаю, зайве.

— Ні, як усіх, то усіх, — я стримано всміхнувся, й гадки не маючи, ким може виявитися цей прилизаний добродій.

— Народний депутат від партії «Воля народу».

— Офіційно тринадцятий номер у виборчих списках, — крізь власне гіготіння повідомив «слуга народу». — Нещасливий. Тому ще не президент, і пам'ятати мій портрет зовсім не обов'язково.

— А це пані Світлана Чикурда. Ти ж, Толю, не стверджуватимеш, що і її також не знаєш.

— Якось не мав нагоди, — зовсім спантеличено усміхнувся я, — але радий знайомству.

— Ну не можна ж настільки нехтувати телебаченням! — жартома обурився депутат, звертаючись до Камінського. Той лише розвів руками, висловлюючи подив.

— Представляю телеканал «Мрія-ТБ». — вона приязно усміхнулася, простягаючи руку. — І тут через тимчасову відсутність нашого генерального директора.

— Не проти такої заміни, — промимрив я до неї, чим далі, тим більше почувуючись не у своїй тарілці.

— І, нарешті, наш гість, — Андрійович шанобливо усміхнувся. — Манфред Густавссон. Він представляє відому в Західній Європі продюсерську агенцію.

Німець, а можливо, судячи з прізвища, швед, мав простецький вигляд: був одягнений у непоказні сірі штани і тонкий светр «під шию». Він простягнув мені руку і не без зусиль мовив кілька слів вітання ламаною російською.

— Отже, — вів далі Андрійович, — чому ми попросили тебе про зустріч. Ти, напевно, чув про Андріяна Чумака?

— А... хто це такий?

Кушнір з Камінським мовчки перезирнулися. «Він що, на безлюдному острові тут живе?» — було написано на їхніх обличчях.

— Ну-у, це письменник, наш, дуже відомий. Напевно, найпопулярніший у даний час.

— Той, який... пропав, здається? — згадав я кілька разів випадково почуте повідомлення теленовин.

— Той самий.

— А... до чого тут я?

— Толю... — багатозначно зітхнув Андрійович. — Послухай мене уважно. І не перебивай. Потім висловлюватимеш свої міркування. Гаразд? Письменник Андріян Чумак нині справді є найвидатнішою особистістю у вітчизняній літературі. Такі, як він і Курков, формують імідж нашої країни у цій сфері. Близько п'яти місяців тому він пропав. У всіх новинах трубили. Ти от кажеш, також чув.

— Чув таке, але у подробиці не вслухався. Що означає — пропав?

— Те й означає. Конкретно — поїхав на полювання і не повернувся. Розслідування вели на повному серйозі. Сам розумієш — відома людина. Дуже відома.

— Ви, здогадуюся, не дуже захоплюєтеся художньою літературою? — обережно встряг Кушнір. — Хоч і пишете самі...

— Пишу... — я посміхнувся. — Пишу — це надто гучно сказано. Якщо чесно, ні. В основному журнали і кіно.

— Ну, якщо кіно, — долучився Камінський, — то серіали «За строком давнини» і «Форс-мажор» знаєте?

— «Форс-мажор» увесь дивився, — зізнався я.

— Чумак є автором сценарію. Його серіали зняті у Росії.

— Це найпопулярніший у Європі наш письменник, — продовжував Кушнір. — Стотисячні тиражі у Швеції та Німеччині. Пан Густавссон — його продюсер за кордоном.

Той мовчки кивнув.

— Окрім цього, Чумак — автор скандального роману «Пастка на Вовка» й однойменного фільму, які у певних колах вважають політичним замовленням, — промовив Антонюк із багатозначним виразом обличчя. — А про це ви вже мали чути!

— Політикою майже не цікавлюся, — похитав головою я. — Але про це чув. То що з Чумаком?

— Поки що невідомо, — знову втрутився Андрійович. — Звісно, Чумак — не Гонгадзе, але слідство вели, повторюю, на повному серйозі й навіть більше того. Адже справа також резонансна. Займався у тому числі і наш обласний відділ. Як-не-як, Чумак за документами приписаний у нас, хоча й перебував здебільшого у столиці. Займалися фахівці з міністерства, справа була на контролі у міністра. Однак результатів не досягли. Жодних. Слідство загальмувало, так, як

зазвичай, ти знаєш. Розумієш, у чому складнощі? Чумак вів цікавий спосіб життя: міг зникнути з дому — поїхати за кордон на місяць, два. Міг аналогічно кудись у глушину, щоб ніхто не заважав писати. От зібрався він, уяви собі, й поїхав на полювання. Принаймні так вважає його дружина. Раніше подібне траплялося, і не раз. Запакується реманентом і їздить не знати де. Може на Дніпровський лиман податися, а може на Волинь. А звідти під Одесу, бо там, бачите, гуси на рисових полях. Така натура схиблено-подорожувальна. Та й фінанси дозволяли. Міг телефонувати, а міг і не даватися чути. Розумієш? Одне слово, схаменулася його жінка лише тоді, як три тижні звістки не було. Почала сама дзвонити — телефон «поза зоною». Почекала ще трохи. У них стосунки в сім'ї специфічні. Ну, якщо коротко, не все гладко. Тоді до друзів і знайомих, до видавців і продюсерів... Виявилося, він пропав для усіх. Заявила до міліції. От тоді й почався справжній глум.

Колишній мій шеф, який і зараз обіймав посаду головного експерта при обласному управлінні внутрішніх справ, красномовно подивився на мене.

— І що ж далі?

— Пошукали, потрубили у масмедіа про сенсацію — от, пані Світлана з паном Камінським не дадуть збрехати — й усе трохи заспокоїлося. Минуло вже пів року. Щоправда, дружина не заспокоїлась, як і ті, кого ти зараз бачиш. Одразу після того, як ми визнали невдачу і слідство перейшло у пасивну фазу, вони найняли для розшуків фірму «Меркель». Це потужне детективне агентство, одне з кращих у країні. Два місяці шукали вже «приватники». Зауважу — маючи на руках усі офіційні висновки і результати, яких досягли ми. Але знову нічого. Зовсім нічого — розумієш? Чумак наче крізь землю провалився. І не тільки він — усе наче у воду кануло. Машина його, реманент мисливський, пес... Ну все! Телефон, ноутбук — одне слово, усе зникло, наче у прірву кануло. За пів року ніщо ніде не сплигло.

— Цікаво, — мовив я, згадуючи, що справді не раз чув у новинах щось таке, але випускав тоді крізь протилежне вухо. — А як це стосується мене?

— А так, — мовив Андрійович, — що оці добродії через мене, як твого колишнього начальника, а нині доброго приятеля і щирого шанувальника твоїх літературних талантів, що відкрилися так

несподівано, пропонують тобі прилучитися до пошуків. Звісно, за пристойну платню і солідну винагороду у випадку успіху.

— Мені?!?

Отакої...

— Андрійовичу, я взагалі не розшуківець, якщо вже на те пішло. Узагалі не фахівець! Експерт середнього рівня, який давно утратив професійні навички.

— Ну, не треба так категорично, — скривився він. — Почнемо з того, що ти експерт з величезним досвідом та добре вираженими якостями, притаманними саме розшуківцю. І купу років пропрацював у карному розшуку. І на моїй пам'яті не одна справа, коли ти, працюючи як експерт, роззявляв слідчим очі на багато що. Усе це я пам'ятаю. Беру до уваги й те, що ти після прикрої невдачі, яка змусила залишити роботу, не відлучився від цієї справи зовсім... А твої детективи читав не лише я.

— І я читав. За вчорашню ніч «проковтнув» останній, — Кушнір багатозначно глянув на мене. — І вважаю, що таке можна друкувати не за спонсорську допомогу, як зробили ви, а нормально, у солідному видавництві та при цьому розраховувати на прибуток і навіть визнання. До речі, у нас буде час про це поговорити.

— То, може, давайте краще одразу про літературу? — підхопив я. — А Чумака нехай відповідні служби розшукують.

— Додам і те, що ти затятий мисливець і рибалка, — гнув далі Андрійович. — І хто зна, чи то часом не головне. Він також сильно «страждав» цією «хворобою». Захоплення серйозне і специфічне. Кому як не тобі з розумінням покопирсатися у його житті? Раптом і виловиш щось. Ну, а стимул у тебе є. На пенсію у твоєму віці не надто легко живеться. Що скажеш, Толю?

— А що я скажу? — у мене в голові насправду не вкладалася суть цієї божевільної пропозиції. — Я взагалі вас не розумію. Органи активно шукали більше двох місяців. Шукали не формально — із залученням усіх ресурсів. Потім ще два місяці — крута детективна агенція. І нічого не знайшли. А я сам отак от візьму і знайду. Після усіх. Майже дилетант. На додачу — інвалід. Вам не смішно?

— Ну, стосовно дилетанта — це вже непорядно з твого боку, — обурився Андрійович. — Я і так тобі компліментів накидав, а ти ще

нариваєшся. А щодо інваліда... Кажуть, ти щодня три кілометри бігаєш. А на подвір'ї у тебе — штанга. Не донька ж її тягає, напевно...

— Звідки ви знаєте? — мій рот роззявився сам собою.

— Тож твоя інвалідність для мене «паперова». А стосовно того, що сам... Не сам. Матимеш помічників. Хлопчики надійні й навіть із деяким досвідом. Ну, а те, що інші структури працювали марно... То це також результат. І всі їхні негативні здобутки будуть у твоєму розпорядженні, на них ти зможеш спиратися і тими слідами вже не бігати. Уже є неофіційна домовленість зі слідчим у справі майором Прокопчу...

— Які здобутки?! — нісенітниці, що він верз, починали мене дратувати. — Андрійовичу, я вас не розумію зовсім. Ну, за всієї поваги до присутніх, якби оце вони так говорили — я б ще зрозумів. Ви ж компетентна людина! І ви що, хочете, аби я вів слідчі дії? Отак от узяв — і почав? А хто мені дозволить? Хто я такий?

— Поки що ніхто, — згодився Андрійович. — Але у випадку згоди тобі оформляють ліцензію на приватну детективну діяльність. У максимально короткий термін. Як — то вже не твої клопоти. Ти не понесеш до чиновників жодного папірця. Так я кажу?

— Не понесете, — відрубав депутат, зробивши відповідний жест рукою.

— Толю, ось люди, конкретні люди, зацікавлені у тому, щоби знайти Чумака, живого чи мертвого. І вони фінансують цю справу та, повір, мають важелі, аби розчистити тобі шлях до діяльності!

— Я все-таки сподіваюся, що живого...

Вона увійшла тихо й непомітно, так, що всі несамохіть здригнулися. Коридори зали були застелені доріжками, тому й не стукали її високі підбори. Усі на мить заклали, та за секунду Андрійович скочив з місця, запевняючи даму, що говорив професійною мовою, намагаючись лише бути педантичним і не маючи на увазі нічого «такого».

— Я розумію, — відповіла вона, водночас простягаючи мені руку. — Не хвилюйтеся. Олена Чумак.

— Отже, треба думати, — я ніяково посміхнувся, — що це не псевдонім вашого чоловіка, а таки справжнє прізвище.

— Таки-так, — згодилася вона, — прізвище наче навмисно для відомого письменника. З цим йому пощастило. Тільки ім'я... Насправді він Андрій. Ви будете займатися його пошуками?

— Власне... ми ведемо про це мову... — почав мимрити я, не маючи духу одразу сказати такій жінці «ні».

Зірвався з місця і депутат, підставляючи дамі крісло й наближуючи її таким чином до мене, водночас намагаючись передати суть дебатів, що вели до її прибуття. Камінський підсунув келишок під отвір пляшки, яку перехилив Кушнір. Усе на якусь хвилину прийшло в рух, та воно й не дивно, якщо заходить подібна жінка. Не скажу, що мені одразу стало гаряче від такого сусідства, але, відсуваючи свій стільчик, якомога тихіше я мовив у протилежний бік:

— Андрійовичу, я просив би вас вийти зі мною покурити.

Надворі вже потеплішало.

— Ти головою подумай! — наставляв мене колишній шеф. — Гроші самі до кишені пливуть, а він вицикуватися здумав!

— Що, ви пропонуєте згодитися і грати для них дурника?

— Чому дурника? Хіба ти дурник? Ти — фахівець. От і роби свою справу. Толю, повір мені — реально тут усе, що можна зробити, — вже зроблено. Дуже багато сил було задіяно. Усе перерили. Найімовірніше, і ти нічого не знайдеш. Але! Ну хочуть вони. Чому ні? Просто глянути на це новим, свіжим оком. Ти ж знаєш, буває — усім натерло вічі, а хтось новий раз — і побачить. Та ще з твоєю головою... З твоєю логікою і шаховим розумом! Може, і видивишся щось таке, що заховалося від усіх. Якусь дрібничку... Сам знаєш, свіже око раптом і вихопить щось... А найголовніше...

Андрійович змовницьки нахилився до мене.

— Толю, якби хто пришив його і втопив разом із джипом у Дніпрі, вже давно би знайшли. Ну хоча б щось знайшли! А ні — то хоча б якісь зачіпки у слідства були би. А реально нічого нема. Повір, тут маємо справу з неординарним. І звичайними методами, я думаю, нічого не вдасться. Слідчі дії, повторюю, уже проведено у найповнішому обсязі. Що ж лишається? Толю, хто як не ти зміг би перемацати оті його письменницькі й мисливські «струни»? Не кваплячись, помаленьку, з душею... Цього не зроблять тупі опери й архімудрі детективи. Може, там і криється щось?

Я лише нерішуче і водночас розпачливо похитав головою.

III

...Дві з половиною доби зайняло у мене ознайомлення з усіма матеріалами справи. Практично день та ніч. Товстелезні папки копій з міліції, компакт-диски з агентства «Меркель»... Маса відеоматеріалів, опитаних свідків, підозрюваних, купа всеможливих експертиз. Усього було стільки, що пухла голова.

Андрійович сказав правду. Можливо, так ще не шукали нікого. І перше враження хоч-не-хоч складалося таке, що більше у цій справі не знайдеш нічого. Фізично неможливо. І коли на кінець третьої доби я із заплющеними очима відкинувся на спинку крісла, картина склалася така.

Андріян, чи то пак Андрій Чумак справді був відомим та успішним письменником. Десять років тому він почав майоріти на нашому літературному небосхилі. П'ять років, як його взялися друкувати у Росії, а потім і знімати. Усі його романи, а вони лежали стосом ось тут, переді мною, були детективами. А півтора року тому, після відомих подій, побачив світ художньо-публіцистичний роман «Пастка на Вовка». За ніч я перечитав його і погодився зі загальноприйнятою оцінкою. Роман був реалізацією замовлення від певних політичних сил, точніше, від партії «Надія країни», яку при зустрічі зі мною представляв Камінський і яка після цих самих подій зайняла домінуюче становище в суспільстві, а прізвище, зрозуміло чие, не надто тонко введене у назву книги, стопудово підтверджувало розкла́ади.

Тим паче, у період написання роману Чумак придбав собі позашляховик «субару», новий, з автосалону, на що, очевидно, раніше не вистачало фінансів, отриманих з гонорарів. Роман, а потім і однойменний фільм ви́кликали неабиякий резонанс, навіть скандал у політичних та письменницьких колах. За висловом Світлани Чикурди, з якою впродовж цих днів я спілкувався кілька разів і яка завдяки своєму фахові багато аспектів могла мені пояснити, партія «Надія країни» в'їхала у свій політичний тріумф на крилах цього роману, а ще більше — фільму. Чумак набув ще ширшої популярності. У Західній

Європі до нього приліпився імідж революційного письменника. За кордоном масово почали друкувати раніше видані у нас його романи. Німеччина, Швеція, Англія... І разом з тим після цього не вийшло у світ жодної нової книжки Чумака! Лише перевидавали написані раніше.

Нічим, окрім письменництва, Чумак не займався і вів безсистемний спосіб життя. Місяць, два й більше він міг писати, практично не виходячи з кабінету, днюючи й ночуючи за комп'ютером. Тижнями та місяцями міг десь перебувати — у роз'їздах, на різноманітних тусовках та рекламних заходах, причому подорожі ці ніяк не були контрольовані з боку його дружини і тим паче вже дорослої доньки, яка проживала окремо.

Полювання й риболовля були особливою сторінкою його життя. І з їхньої вини він міг на тривалий час забувати як про сім'ю, так і про саме письменництво. Багато документальних даних і показань свідків підтверджувало його перебування на відомих мисливських базах у районах з великими водоймами та у цілковитій глушині, де він міг жити з псом у наметі, варячи зо дня на день юшку і час од часу спілкуючись із тими, хто перебував поблизу з тієї ж потреби. Можливо, саме там і виношував задуми нових шедеврів. Користувався Чумак і послугами дорогих туристичних фірм, які організовували полювання за кордоном. І всі покази свідків стверджували, що це було його життєвою потребою.

Як мої колишні колеги, так і приватники з «Меркеля» зробили багато спроб поколупатися й у його «брудній білизні». Там не знайшлося нічого «аж такого». Різні свідки намагалися «навішати» на нього як не одну, то іншу жінку з числа приналежних до літературних і телевізійних тусовок. Проте якоїсь однозначності тут не було. Якщо ці припущення й відповідали дійсності, то це були тимчасові зв'язки, яким сам Чумак, схоже, значення не надавав.

Проблем зі здоров'ям, судячи з усього, письменник не мав. За пів року до зникнення йому довелося під час одного з літературних форумів прооперуватися на гострий апендицит. У справі були підшиті численні супутні медичні обстеження до та після операції, і вони свідчили, що Чумак був цілком здоровий.

У березні цього року він поїхав у такий собі тур на весняне полювання на гусей та качок. Чотири дні перебував у Черкаській області на водосховищі, потім тиждень у Херсонській. І там, і там його пам'ятали в обласних та районних осередках Українського товариства мисливців та рибалок, де письменник оформляв дозвіл на полювання, знаходилися свідки й серед мисливців на місцях.

...Весна цього року була ранньою. Озера встигли розмерзнутися, і Чумак полював з човна на гусей, проживаючи сам зі собакою на мисливських базах. Двадцять першого березня його востаннє бачили на базі «В'юнище» поблизу Олександрівки. Письменник удосвіта здав номер, сів у машину і виїхав з території бази. Свідків, які бачили б його після цього, у справі не було.

Однак на цей час Андріян Чумак іще не пропав «на зовсім». Він телефонував сам та відповідав на телефонні дзвінки ще один день. Щоправда, жоден із тих, хто говорив з ним, не міг пригадати нічого про місце його перебування. Про це у розмовах не йшлося. Троє з його співрозмовників навіть запитали: «А де ти зараз?» Відповідь була: «Ловлю рибу».

І це одразу ж народжувало дві версії: першу — останню добу перед зникненням Чумак провів також «біля води», а отже, і сліди його перебування треба шукати на якійсь водоймі; і другу — письменник збрехав. Він не ловив риби або ж просто навмисне не називав місця свого перебування. Отже, не бажав, щоб воно стало комусь відомим.

Усі троє співрозмовників повідомили, згідно з матеріалами справи, що Чумак розмовляв з ними у бадьорому настрої. Усі, зокрема й ті, хто не цікавився місцем перебування письменника, чули його задоволений голос і жарти — мова новоявленого класика була багатою. Двоє з тих, про кого йшлося, під час розмови начебто чули цвірінькання птахів. Інший — звуки вітру. Він же свідчив про те, що двічі почув гавкання собаки.

У справі вказано й точний час його першої після виїзду з бази «В'юнище» розмови. Восьма сорок. Якщо брати до уваги свідчення сторожів, що її територію він залишив о пів на четверту ранку, то теоретично майже за шість годин, маючи надійну машину, майже вільною у таку пору трасою можна було проїхати не менше п'ятиста-

шестиста кілометрів. Олівцем я обвів на карті приблизне коло, центром якого була база у Херсонській області.

Виходило дай боже...

IV

Вивчивши матеріали слідства, я взявся до конкретної роботи. Так би мовити, вдався до власних дій. І почати вирішив із зустрічі з Оленою Чумак. У моїй кишені ще не лежали «кірочки» приватного детектива, які певним чином відкривали можливості для роботи зі свідками та виконання інших слідчих дій. Тож я ще був «ніким», вона ж, якщо вірити, звісно, — людиною, зацікавленою у розшуку письменника, тому мала сприяти мені й без цього. Принаймні так твердило моє «перше Я», спираючись на просту логіку. Та «друге» також не мовчало, вставляючи зовсім не до місця свої п'ять копійок. Воно оживляло у пам'яті образ гарної жінки, який випромінював гідність, розум і вишукані манери, жінки, котра упродовж пів години сиділа поруч зі мною та чия присутність, можливо, таки мала певний вплив на моє кінцеве рішення. «Цей захід, окрім користі для справи, буде ще й приємним», — уперто стверджувало воно. Телефон попросився до рук, перериваючи нікому не потрібну полеміку моїх складових.

Зрозуміло, часу я не марнував і без Олени. Ще там, у ресторані Андрійович передав мені пакунок з копіями компакт-дисків, вилучених при обшуку на квартирі Чумака після його зникнення. Як усі письменники, Чумак періодично «скидав» інформацію зі свого комп'ютера, про всяк випадок страхуючись од «вибриків» техніки. Звісно, він не робив при цьому вибірки — що там нового за останній час, а просто періодично раз на кілька місяців записував усе, що мав, на компакт, і кожен наступний диск таким чином містив усю попередню його писанину плюс дописане за останніх кілька місяців. Дисків було більше двадцяти, і я за допомогою нескладного комп'ютерного опрацювання визначив той, останній, що містив найповнішу інформацію, яку й закинув до свого ноутбука. Тож за найменшої наявності «вільного» часу сідав і читав твори Чумака — дописані й недописані, нариси, синопсиси і все, що потрапляло на очі, намагаючись не пропустити нічого. Та поки що всупереч прогнозам Андрійовича жодних цінних ідей, пов'язаних із творчим доробком письменника, не виникало.

...Ми пили каву в розкішно обставленій новій квартирі. Меблі та ремонт за останнім словом моди. Та й сама господиня мала не такий вигляд, як зазвичай наші люди у себе вдома, навіть будучи попередженими про чийсь прихід. Картинка зі серіалу про вищий світ... «Друге Я» тихо всілося у куточку, усвідомлюючи непоміркovanість недавніх власних заяв та віддаючи ініціативу «першому».

— Пані Олено, — вів я, намагаючись не розпорошувати свою увагу на неї та середовище, — в мене склалася думка, що у вас не було особливого взаєморозуміння з чоловіком...

— Ну чому... — на мить вона замислилася. — Взаєморозуміння — це якраз те, що було. Я не чіпала його життя, він — мого. Андрій міг жити як хотів, усвідомлюючи, що його справа — писати і вести спосіб життя, котрий сам уважав найзручнішим. Усі ці постійні роз'їзди, тусовки, закордонні та мисливські подорожі, пиятики... Я йому не заважала. Натомість могла і сама жити як бажаю, забезпечуючи, звісно, його «тили». Він знав, що у нього є доглянутий дім, що отримані гроші прилаштовані та збережені, що є кому подбати про доньку, хоча вона вже практично доросла й самотійна. Навіть деякі технічні, не глобальні питання з продюсерами та видавництвами вирішувала я.

На столику переді мною лежали роздруківки, що зробила Олена. Вона, людина пунктуальна, вела їх сама. Тут був представлений увесь баланс заробітків її чоловіка. Дані про те, яка книга коли була видана, перевидана, яким накладом та скільки за це отримано грошей. І знову ж таки баланс витрат. Ніхто не рахував у цьому домі кошти до копійки, але «з грубшого» усе збігалося.

Сама Олена вже другий рік утримувала невелику крамницю квітів, яка давала їй змогу безбідно задовольняти особисті потреби, не тягнути грошей, що заробив чоловік.

Поки я розглядав документи, вона вийшла, наче розуміючи, що так мені зручніше, а трохи згодом на столику постали кава і тарілочка з кількома вишуканими бутербродами й тістечками.

— Дякую, це зовсім не обов'язково, — зауважив я, присаджуючи оте «друге», що тепер наче схаменулось і збиралося завадити роботі.

— Чому ж, ви у мене вдома, а мені подобається бути гостинною. Крім того, ви — людина, якій я довіряю і на допомогу якої сподіваюся.

— Звідки довіра? — поцікавився я.

— Із рекомендацій компетентних людей.

Сервірування було завершено, й Олена всілася навпроти.

— Яких людей, цікаво?

Виявляється, у нас із нею були спільні знайомі, здатні характеризувати мене з позитивного боку!

— Ну, зокрема... тільки не дивуйтеся! Іванчука Павла Олексійовича. Гадаю, ви мусите його пам'ятати.

Я пам'ятав. Ще б пак.

Ця... скажімо так, цей юрист, будучи тоді заступником головного прокурора області, два роки тому вів мою справу в суді, висуваючи проти мене жакливі звинувачення. Ще б мені його не пам'ятати! Свого часу ця худобина збиралася засадити мене до в'язниці років так на вісім, не менше. А голос його — густий, басовитий — нерідко причувався потім уночі, вже задовго після згаданих подій.

— У вас поважні знайомі, — з неабияким сарказмом зауважив я, намагаючись водночас приховати розгубленість. — Хоча, скажу чесно, не сподівався на позитивні рекомендації з їхнього боку.

— Людина часто отримує те, на що не сподівається, — зітхнула Олена, — як у позитивному, так і в негативному плані. Чи не правда? А думка Володимира Вишневського вас також здивує?

Вишневський був, навпаки, адвокатом, який тоді захищав мене. Захищав погано і навіть бездарно. Настільки бездарно, що змусив подумки вже «поховати» себе остаточно. Проте несподівано усе завершилося не найгіршим чином. І тепер обоє цих людей, геть чисто позбавлених моєї найменшої симпатії, дали позитивні рекомендації стосовно мене жінці, яка сподівалася на мою допомогу.

— І його, Вишневського, думка несподівана, — згодився я, виринаючи зі спогадів. — Бачу, вам про мене відомо більше, ніж мені про вас.

— Це старі зв'язки, ще моїх батьків, — пояснила Олена. — Мусила ж я уявляти, з ким матиму справу. А щодо мене... Ви ж для того і прийшли, щоби дізнатися більше. Якщо це потрібно. Зобов'язуюся вам допомагати — у цьому й не тільки.

— Ви так зацікавлені в успіхові... — несамохіть вихопилося у мене, напевно, від спогадів про згаданих осіб.

— Зацікавлена, повірте, — вона й не збиралася ображатися. — Більше, ніж будь-хто з інших замовників. І більше, ніж вам здається.

Яку каву подають у будинках, де живуть такі жінки? Аромат, що з маленької філіжанки долітав до носа, був дивовижний. «Пий спокійно, — підштовхувало «друге», — це ж в інтересах слідства. Хто зна, яка деталь і коли може виявитися важливою. І від коньяку дарма відмовився!» Та слава богу, «перше» «Я» таки залишалося головуючим.

— Усі вони, повірте, мають кожен свою мету. Піар, гроші, усе, що завгодно. У цьому й тільки у цьому плані їх цікавить проблема. Я ж насправду хочу знайти Андрія. У нас ніколи, навіть замолоду не було ніжних почуттів. Так, я не розуміла його поглядів і способу життя. Вони навіть завжди дратували мене, якщо чесно! Але, попри усі свої дивини, попри усю неорганізованість та легковажність, Андрій усе-таки «дружив з головою», а ми завжди залишалися добрими, надійними союзниками, і... — Олена на мить затнулася, — він би ніколи не покинув мене у біді. І я упевнена, шукав би до останнього. Тому й хочу зробити так само.

Чи могло це бути театром? Чому ні? Гарні, розумні й упевнені в собі жінки уміють справляти враження, уміють переконувати. Тим паче, якщо їм вдається вчасно вловити борсання у співрозмовникові отого «другого Я».

— Скажіть, пані Олено, а у вашого чоловіка був хтось? — запитав я, намагаючись не перейматися думками, чи можна вірити цій жінці у подібних питаннях. — Ви мене розумієте. У справі багато написано на цю тему, але хочеться почути вашу версію.

— Розумію. Скажу вам чесно, я не цікавилася. Поясню — вік і становище, коли на перший план виходять інші цінності. Можливо, це неправильно. Повторюю — ми не були особливо близькі. Напевно, ніколи. Але разом і отак нам завжди було зручно.

Ми довго пили каву, й у мене складалася картина про це подружжя. Схоже, тут не бажали зникнення і тим паче смерті одне одному, хоч і стосунки їхні не назвеш безхмарними.

Чумак мав багато знайомих, приятелів. Проте від Олени я дізнався про одного, стосунки з яким, на її думку, були значно глибшими, душевнішими. До того ж, із цією людиною Чумака єднало його

захоплення. Нею був Михайло Зварич, у якого ще залишилося у місті «коріння» — батьки, яких той часто відвідував. А Михайло недавно переїхав до Києва, де відкрив приватний стоматологічний кабінет. У нього, за свідченням Олени, постійно зупинявся Чумак під час перебування у столиці. Та й серед гостей дому Чумаків найчастішим і найбажанішим Олена також вважала його, не збираючись приховувати від мене симпатію до цієї людини.

Олена на власні вуха чула розмову чоловіка з Михайлом безпосередньо перед виїздом Андрія на весняне полювання. Чумак настійливо пропонував приятелю їхати разом, але той із якоїсь причини не міг, тому й відмовлявся. «Чого ти причепився до людини?» — тоді запитала вона.

Опісля Михайло довго колотився у механізмі слідства й, очевидно, вже був не радий дружбі з Чумаком. Я уявляв, як тим, хто вів пошуки, не було за що зачепитися. А тут друг, мисливець, який начебто відмовився від поїздки. І дружина зниклого чула. Маса допитів і навіть обшук нічого суттєвого не дали. Усі ці дні Зварич був у Києві, від ранку до вечора лікував зуби клієнтів, а ночами спав удома. Алібі залізобетонне. Проте була зачіпка, яка змушувала мене продовжити роботу саме зустріччю з цією людиною.

Показань його у справі зафіксували масу, і всі вони, на перший погляд, не мали особливої цінності. Однак саме читаючи матеріали допитів Зварича, я вперше зрозумів, що Андрійович мав раціональне зерно, визнавши за мною здатність вловити оті специфічні мисливські нюанси. Така собі маленька невідповідність одразу впала мені в очі. І я вже знав — Зваричу доведеться бодай іще раз потерпіти й мене. Якщо, звісно, ця людина зацікавлена у розшуку Андріяна Чумака.

Ми вже стояли на порозі, хоча зовнішня половина дверей ще залишалася зачиненою. Подарунок Олени — візитка з атрибутами її квіткової крамниці — ліг до моєї кишені, а «друге Я» ненав'язливо висловило жаль із приводу необхідності залишити це помешкання та його господиню. Утім, нічого дивного в цьому не було. А усвідомлення, що «першому» вдалося гідно відпрацювати, створювало непоганий настрій.

— Я розумію, — несподівано мовила Олена, зупиняючи мене перед дверима. — Я розумію, що у вас вистачає всіляких підозрінь щодо

мене. Це ж ваша робота, напевно, так і повинно бути. І розсіяти їх, поставити себе на належне місце у вашій, скажімо так, системі я не можу, скільки б не переконувала словами, скільки б не демонструвала власну гостинність та принадність. Проте хочу вам сказати одну річ. Коли їм усім набридне шукати Андрія, а таке рано чи пізно станеться, я залишуся з вами. Можете бути упевнені.

Її проникливі очі впритул дивилися на мене, а потискання руки здалося більшим, аніж таке, щоби бути просто жестом прощання.

V

У мене ще не було документів суб'єкта приватної детективної діяльності, але непомірна «сверблячка» не дозволяла сидіти, склавши руки. До того ж, у ці вихідні Зварич перебував у місті, приїхавши до батьків. Що ж, однаково колись я мав це зробити.

Для зустрічі зі мною він вийшов до скверу, де ми й прилаштувалися на одній з лавок.

— Пане Михайле, — почав я, — звісно, ви маєте повне право не спілкуватися зі мною, бо у мене поки що нема навіть офіційного посвідчення — документи ще не готові. Проте, якщо ви справді зацікавлені у пошуках вашого друга, то мусите допомогти. А особу мою може засвідчити Олена Чумак. Власне, вона і є одним з моїх замовників. Перетелефонуйте їй просто зараз. Якщо, зрозуміло, її думка має для вас якусь вагу.

Здивовано хитнувши головою, Зварич відійшов з телефоном на кілька хвилин, а повернувшись, запитав:

— Ви що, справді розраховуєте його знайти?

— Розраховую розкрити цю справу, — поправив я.

— Ну, гаразд, бог у поміч... — невизначено знизав плечима Зварич.
— Що потрібно від мене?

— Хотів би уточнити деякі моменти... — я влаштувався зручніше і зустрівся з ним поглядом. — Пане Михайле, у моєму розпорядженні матеріали слідства в повному обсязі. Я читав протоколи усіх ваших допитів, ознайомлений з усім, що стосується вас. І розумію, як ви почувалися у ті дні. Слідчі не мали за що вхопитися, і на певний час ви опинилися у ролі чи не головного підозрюваного. Так же ж було?

— Ну, загалом так... — погодився Зварич.

— Я не маю нічого проти вас, лише хочу знайти Чумака. Прошу розуміти це і не налаштовуватися проти мене, якими б не були запитання. Гаразд?

— Гаразд, гаразд, — почав нервуватися Зварич. — Давайте вже нарешті до справи.

— Нехай, — я вирішив почати здалека. — Тоді поясніть мені один факт, який, на мою думку, є головним проти вас. Чому ви відмовилися від спільної поїздки, на яку Чумак вас запрошував?

— О господи... — Зварич обридло звів очі до неба. — Ви ж самі говорили, що читали усі матеріали справи! Там же все написано! Я ж замахався це пояснювати! Я ділова людина! У мене є справи! Приватна практика, бізнес, який мене годує! Розумієте? Тому насамперед він, а потім уже полювання з другом, хоча це мені більш як приємно. Але передовсім все-таки справа. Інакше не виживеш. Що вам не зрозуміло? Там же написано — усі докази представлені, усі документи. Наша маленька клініка — приватна структура. Ми з колегою працюємо у ній обидва як лікарі-стоматологи. Й оскільки вона — наша власність, то хтось із нас повинен бути ще й адміністратором. Директором, розумієте? А це зовсім інше. То купа усяких господарських, юридичних та інших нюансів. Це важко. Мало хто чинить так за теперішніх часів. Як правило, стоматологічні кабінети є власністю сторонніх осіб, комерсантів більшого калібру. Лікарі лише працюють у них — цей варіант рентабельніший. Ми спробували інакше — було важко. Принаймні мені, бо я виконував обов'язки адміністратора, директора установи. Напарник мій узагалі не хотів про це чути — хотів лише лікувати зуби і рахувати гроші у власній кишені. Але я поставив питання ребром — або ми міняємося щокілька років із цим головуванням у справі, або я передаю усе стороннім особам. Чесно скажу, цього мені не хотілося. Тому й забув я про все інше, коли Ігор погодився. І, власне, саме у цей період я займався справами передачі права власності на кабінет. Чи до полювання мені було?

— Иги... — невизначено протягнув я. — Зрозуміло. Тим паче, і не мали з чим так аж дуже полювати. У матеріалах фігурує також інший факт: що ви за місяць до цього ще й рушницю продали.

— Та до чого тут рушниця? — відмахнувся Зварич. — У Андрія їх аж три. Одну б мені дав. Ну, не зовсім законні дії, але цілком припустимо. Разом би полювали з його рушницями. Це — не причина. Я просто не міг. Не в голові було.

— Зрозумів, — погодився я. — Але от поясніть ще одне. Навіщо ви продали рушницю?

— Як навіщо? — не зрозумів Зварич. — Хіба це заборонено? Продати одну, купити іншу. Гроші завелися, з роботою розкрутився. Вас дивує моє бажання мати кращу? А якби це йшлося про машину, вас би також здивувало?

— Ну, до машин ще дійдемо, мова про рушницю, — завернув я у потрібне русло. — «Бенеллі», марка елітна. Така модель також дорога. На момент продажу була у відмінному стані. Чого ж ви іще хотіли?

— Як вам сказати... — нервово посміхнувся Зварич. — Ви не зрозумієте, можливо... Мисливці так кажуть — до плеча не лягала. Ви не дивуйтеся. Справжні мисливці — вони зі забаганками. А рушниця — це так, наче скрипка. От може десь якось не звучати на якусь соту частку тону — і вже не дарує задоволення. Розумієте — не усі їздять на полювання пити горілку і бахкати по пляшках. Для певної частини це питання естетики, культури й тонкого розуміння справи. І якщо рушниця не лягає до плеча так, як хочеться — це серйозна причина, щоб її поміняти. Ви почитайте про це, якщо мені не вірите.

— Нема потреби, — я посміхнувся. — Розумію такі нюанси, пане Михайле, повірте, дуже добре. Сам «хворий» цією справою, відколи себе пам'ятаю. От тому й не доходить — як вона «лягала» вам у крамниці, коли вибирали, а потім іще й три роки підряд під час полювань. А тут раптом перестала. Пане Михайле, вам не варто доводити мені, що ви є істинним мисливцем. Усі ваші облікові картки за останні п'ять років я передивився. І кількість виїздів на полювання, й облік здобутої дичини... Повірте, я реально оцінюю, яким ви є мисливцем. І тим більше незрозумілий для мене ваш учинок — продати рушницю на середині сезону. Отак продати і залишитися ні з чим. Кожен би спочатку купив нову. Тим паче, коли заробітки дають змогу. Нелогічний учинок. Вас не влаштовує дорога рушниця, ви терпите її три роки і виправляти ситуацію починаєте не з купівлі нової, навіть не з пошуку, а з продажу старої.

— Хотілося значно кращої, — буркнув Зварич, — а це солідні суми. Самі знаєте, як жінки на таке реагують, незалежно, є гроші у сім'ї чи нема.

— Гаразд, — погодився я. — Але щось ви повинні були б собі придивитися, адже сезон триває. Отже, мали б оформити у міліції дозвіл на купівлю нової зброї — це не потребує особливих витрат. Ви

цього не зробили. Михайле, ви не збиралися купувати нову рушницю. А з яких міркувань продали стару, мені незрозуміло. Тим паче, завівшись із переоформленням кабінету, ви не дуже-то мали час ще й на це. І продали її за три тижні до зникнення Чумака.

— Ну й що? І що з того?! — не витримав Зварич. — Це доводить, що я убив і сховав свого друга?! Ви взагалі при своєму розумі?!

— При своєму, — заспокоїв я. — І не стверджую, до речі, що ви його вбили і заховали. Хіба я казав це? Згадайте. Не казав. Ну от. І до справи, яку досі ведуть, своїх нечітких міркувань, звісно, не підшию. Ніхто мене не слухатиме. Нічого воно не доводить, ви праві. Але...

Піднявши палець, я багатозначно подивився на Михайла.

— ...але! Для мене ваша поведінка стала тепер ще незрозумілішою. Ви щось приховуєте. І я є людиною, яка звикла працювати на совість та доводити усі свої справи до кінця. Тому в числі інших розроблятиму і цей напрямок. Щось ви замислили, продаючи в умовах завантаженості іншими справами свою «бенеллі», до якої, напевно, неабияк звикли за три роки. Ви праві, Михайле. Для штивного мисливця рушниця, може, й більше, як скрипка. Можливо, навіть більш підходяще порівняння — «як жінка». А відмовитися від жінки отак ні з того ні з сього... Потрібні підстави. Я мушу їх зрозуміти.

Зварич пішов знервований, плюючись на всі боки, висловивши побажання ніколи більше мене не бачити.

— Усі ваші ідіотські претензії на майбутнє виставляєте через слідчого, і нехай мене викликають у встановленому порядку! З вами говорити я більше не бажаю!

— Це ви зараз так кажете! — крикнув я у спину, що швидко віддалялася. — Зачекайте, скоро буде інакше.

VI

Майор Прокопчук був людиною з логічним мисленням та контактною, з якою загалом було приємно мати справу. Звісно, діяв певний механізм його заохочення з боку «п'ятірки», проте навіть за наявності цієї обставини людина могла би допомагати формально, і це стало б видно. Прокопчук, з усього, був не такий.

— Скажіть, а ви як гадаєте, ну, чисто між нами, — наполягав я, — ваша неофіційна думка... Чумака можна знайти? Ваша особиста думка — що в даному випадку трапилося? — я багатозначно подивився на нього. — Ви ж знаєте, у нашій роботі не все лягає на папір. Є власна думка, інтуїція і так далі. Скажіть суто для мене.

— Суто для вас... — посміхнувся Прокопчук. — Ну, по-перше, давай на «ти», щоби простіше. А по-друге... З матеріалами ти ознайомлений. Людина ти, скажімо так, не зі сторони. Андрійович узагалі вважає тебе одним із кращих детективів сучасності...

Я мовчав, пропускаючи повз вуха його сарказм.

— Так-от, — вів своєї майор, — скажи спочатку свою думку. Що у справі не дороблено? Де є проколи? Де ми помилилися, не допрацювали? Де корупція? Може, ми навмисно щось обійшли увагою, сховали... Га? Ну що, виникали подібні думки, коли розбирався?

— Ні, — мені довелося лише розвести руками.

— Ну ось... — подібний жест повторив і Прокопчук. — Чого ж ти хочеш? Можу тільки запевнити, що інших, як ти кажеш, своїх версій зникнення Чумака, крім тих, що розробляли, у мене нема.

— Отже, звичайний «глухар», — прокоментував я.

— Звичайний — це якби пропав дрібний комерсант Іванов з лотка номер сто двадцять вісім на місцевому ринку. А тут ідеться про Андріяна Чумака. Отже, не звичайний. Проте «найглухіший». Це якщо тебе цікавить моя думка.

Довелося лише почухати потилицю.

— А ось те, що ти просив. Відповідь ДАІ на наш запит. Машина Зварича «міцубісі-ланцер» оформлена на його дружину Зварич Людмилу Кирилівну. В техпаспорті зафіксовано, що керувати має

право також її чоловік, що він і робить. До речі, й «ренушка» її маленька оформлена теж на неї. Правда, у техпаспорті жодних розпоряджень щодо особи чоловіка нема. Та, власне, він би туди й не вліз...

Я перечитував ще раз щойно почуте від Прокопчука й відчував завзяття. Он воно як! Кабінет Зварич продав. Позбувся права власності на нього. Причому таким чином, що це не викликало найменшого резонансу в середовищі — своєму напарникові зіпхнув. Швидко й усе шито-крито. Дорогу рушницю також продав. Продавати машину не було сенсу — нею і так розпоряджалася дружина. Як і квартирою, до речі. Складалося враження, що стоматолог збирався кудись чкурнути — екстрено й, вочевидь, надовго. І це буквально перед зникненням Чумака. Думка ж про те, що Зварич замислив «прибрати» друга й таким чином страхувався від подальшої конфіскації майна у випадку розкриття злочину, виглядала надто примітивною.

— Давай, — прощаючись, простягнув руку майор. — Якби що — звертайся. Усе, що можу. Важелів-то у мене більше, а слідство триває. Тож приходь. Технічний бік справи і так далі... Чесно кажучи, і я був би не проти його знайти...

Та прийняти його шефство повною мірою я, звісно, не міг. Це було моє слідство. І суто я сам мав розпоряджатися його здобутками. Тим паче, попри усю привітність майора і запевнення Андрійовича, упевненим я міг бути лише у собі. Всі інші були сторонніми.

Саме тому наступне завдання довелося виконувати власноруч, хоча за допомогою Прокопчука це було би значно легше.

Усе робив через давні зв'язки. Через знайомих. Або через знайомих знайомих і з обов'язковою оплатою неофіційних послуг. Суми були невеликими, я платив їх із власної кишені, яка від початку слідства значно «погрубшала», і заносив до переліку необхідних витрат.

Перше я вгадав одразу. Треба ж так! Зіграла роль доречна аналогія, котру я привів, дискутуючи з ним про рушницю. За місяць до зникнення Чумака Михайло Зварич зібрався розлучатися з дружиною! Принаймні подав документи до РАГСу, причому не до місцевого відділення, а трохи подалі. І все знову ж таки тишком-нишком. Принаймні згадок про це у справі не було. Щоправда, розлучитися

остаточно не довелося. Подружжя забрало документи про розлучення через тиждень після зникнення Чумака.

Люди часто вдаються до такого в одному випадку. Довелося шукати кінці в агентстві «Аерофлот». І я знову втрафив!

Йес-с!

За тиждень до зникнення Чумака Зварич придбав квиток на літак до Сполучених Штатів! Він узагалі збирався виїхати з країни! І друге, що сталося потім, вражало не менше. Через три тижні після зникнення Чумака й за день до свого вильоту Михайло здав квиток. Передумав летіти.

Не доробили ви, пане майоре, лінію Зварича...

Усе це мало вкрай цікавий вигляд. Вимальовувалася картина, наче успішний стоматолог Михайло Зварич, найближчий друг Андріяна Чумака, живши завжди спокійно та розмірено, несподівано почав свого роду «тлумитися» по життю, проявляти неспокій, планувати якісь кардинальні зміни. Продавати усе підряд, розлучатися з дружиною і, можливо, ще багато що, до чого я тим часом іще не догупав. Усе це з метою виїхати з країни. І усе воно було підчіплено хронологічно до періоду зникнення Андріяна Чумака. Саме на цей момент активність Зварича набрала максимальних обертів. І тільки-но Чумак зник, усе розпочате Зварич повернув на місце. Заспокоївся і вдався до звичного життя. Так, наче це Чумак заважав йому жити у звичному форматі.

Усе, що я відкрив, не давало спокійно сидіти на місці, потребувало подальшої дії, розвитку. Але я не знав, як правильно розпорядитися цією інформацією, хоча й розумів — що-що, а до Прокопчука з нею не побіжу. Принаймні отак зразу.

Сумніви у правильності подібного рішення заважали неабияк. Досвід майора у таких справах був незрівнянно більший. Про можливості годі й говорити. Слідство у подібних випадках завершується лише тоді, коли знаходять труп розшукуваного. І поки цього не сталося, той, у чийх руках важелі, має змогу робити все, що завгодно — проявляти ініціативу, притягати, залучати, вимагати, застосовувати. Що міг реально застосувати я, крім своєї голови, можливості якої, на відміну від Андрійовича, оцінював критично?

Проте здоровий глузд уперто відвертався, коли усвідомлював перші успіхи. Як не крути, за якийсь тиждень я досягнув того, чого не змогли

зробити пів року вони усі разом. Пів року не було у слідства жодної зачіпки щодо того, куди подівся Чумак, а Зварича «розбирали на шматки» цілком безпідставно. Не міг заперечити — мені пощастило, завдяки чому відкрилися дивні факти у поведінці Михайла, безумовно прив'язані до основної події. І от тепер я мав віддати усе це слідчому зі системи, в якій сам довго працював і яка викинула мене, наче непотрібний відпрацьований матеріал. Що буде далі? А далі я одразу припиню розпоряджатися своїми здобутками і втрачу будь-яку ініціативу. Далі усе робитимуть без мене й навіть не питаючись. Зварича «придавлять» за кілька годин. Моя робота завершиться одразу після початку. Цього я допустити не міг.

Не надто сподіваючись, що Михайло відповість, я набрав номер.

— Так. Чого ви ще хочете? — сонне і невдоволене...

— Пане Михайле, розумію, що ви мені не раді, але мушу. Поки не маю кращих варіантів, іду по ваших слідах. Накопав такого, що потребує пояснень із вашого боку. Йти до колишніх колег, їй-богу, не бажаю. Але доведеться, якщо не захочете спілкуватися. Може, змініте вашу думку?

— Що конкретно вас цікавить? — не приховуючи ворожих інтонацій, запитав Зварич.

— Цікавить, чому ви раптово вирішили кардинально змінювати власне життя. Чому почали таке саме у цей період і чому припинили все одразу після зникнення вашого друга. Він що — заважав вам жити? Принаймні у мене склалося враження, що вам обом стало тісно в одній країні. Щойно він зник — ви заспокоїлися. От скажіть — що я маю думати з приводу цього?

Він якусь хвилину мовчав, збираючись із думками.

— Ви тут?

— Тут, нікуди не подівся, — відповів Зварич. — Ну, гаразд. У логіці вам не відмовиш. Я зустрінуся з вами. Приїду завтра. Сподіваюся, до цього часу ви ще почекаєте.

— Звісно, почекаю, — пообіцяв я. — Але інформація буде застрахована від несподіванок. Якщо раптом зникну я сам, вона залишиться. І навпаки, ще швидше потрапить туди, куди належить.

— А, ну звісно, — без найменшого подиву згодився Зварич. — У мене ж тепер основне завдання — прибрати вас. Я і кілера зі собою

привезу, «посидимо» утрюх. У моїх батьків. Будинок якраз над сквером, де ми з вами спілкувалися. Приходьте.

VII

Я розумів, що у майбутньому не варто робити таких невиважених кроків, проте щось переконувало мене у власній безпеці, коли піднімався широкими сходами будинку, в якому жили батьки Зварича, впираючись поглядом у його широку спину.

— Ви точно ще нікому? — обернувшись, запитав Михайло.

— Точно, точно...

Нас чекали. Двері відчинила пишна, але симпатична білява жінка.

— А ось і мій «кілер», — прокректав господар, скидаючи черевики. Мій — зауважте. Для вас безпечно. Для кожного чоловіка його дружина у певному розумінні — кілер. Отак-от...

Ми пройшли до кімнати, де був накритий столик, і Зварич запропонував сідати. Я привітався зі старшими людьми — чоловіком та жінкою, які вже сиділи тут, і Михайло відрекомендував своїх батьків.

— Може, до справи? — невпевнено запитав я.

— Звісно, і до справи, — на обличчі Зварича навіть зблиснула усмішка. — А це не завадить. Ви ж мене зараз пов'яжете і — прощай, свободо! Треба ж хоч соточку на прощання...

— Михайле... — озвалася жінка, скидаючи фартух. — Може, вистачить дурних жартів?

— Може, — згодився той, наливаючи з пляшки у келишок.

— Підсувайтесь, пане Анатолію. Мисливська компанія, ви кажете...

Не чекаючи мене, Зварич демонстративно перехилив келишок у власну горлянку, а потім налив у нього ж мені та поставив переді мною.

— Не отруєне, гарантія...

КУПИТИ